მიზრაჰის არგუმენტები სციენტიზმის სასარგებლოდ და მათი კრიტიკა

ბაქარ ქავთარაძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე ფილოსოფიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

სამაგისტრო პროგრამა: ფილოსოფია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: თამაზ თოხაძე

დოქტორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი,

თბილისი 2024

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორებისადმი აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან/და დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ბაქარ ქავთარაძე

16.01.2024.

სარჩევი

აბსტრაქტი 4
Abstract 5
შესავალი 6
თავი 1. სციენტიზმის სხვადასხვა ასპექტის ანალიზი 12
1.1.ტერმინ სციენტიზმის სტრუქტურის ანალიზი 12
1.2 სციენტიზმის დეფინიციის დროს დაშვებული გავრცელებული შეცდომები 13
1.3 რა კრიტერიუმებს უნდა აკმაყოფილებდეს თეზისი, რომ ის სციენტისტურად მივიჩნიოთ 20
1.4. სციენტისტური თეზისები ლიტერატურაში და მათი არსის იდენტიფიცირება 25
1.5 სციენტიზმის კლასიკური დეფინიციები, მათი ძირითადი პრობლემები და მისი განმარტების ზოგადი წესი 27
1.6.სციენტიზმი, როგორც XXI საუკუნის ერთ-ერთი პარადიგმა 32
1.7 რატომ და როგორ უნდა ვიკვლიოთ სციენტიზმი? 37
თავი 2. მიზრაჰის მიერ სუსტი ეპისტემური სციენტიზმის დაცვის კრიტიკული ანალიზი 40
2.1.მიზრაჰის პოზიციის ინფორმაციული წარდგენა 40
2.2. მიზრაჰის პოზიციის 2 ნაწილად გაყოფა 45
3. არგუმენტები პირველი ნაწილის წინააღმდეგ 45
3.1 პირველი არგუმენტი 46
3.2. მეორე არგუმენტი 47
3.3. მესამე არგუმენტი 48
3.3. მიზრაჰის პირველი პოზიციის წინააღმდეგ წამოყენებული არგუმენტებიდან გამომდინარე დასკვნა 49
4. მიზრაჰის მეორე ნაწილის ფუნდამენტური პრობლემა 50
4.1. ფუნდამენტური პრობლემა 50
დასკვნა 54
ბიბლიოგრაფია 57

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი, სციენტიზმის კვლევას ეძღვნება. ტერმინით „სციენტიზმი“, როგორც აკადემიურ, ისევე საჯარო სივრცეებში, საკმაოდ ბევრი არაიგივეობრივი და მნიშვნელოვნად განსხვავებული თეზისი აღინიშნება. მიუხედავად ამისა, მისი ყველაზე ცნობილი და ხშირად განხილვადი ვერსია, ეპისტემური სციენტიზმია, რომლის ორი კლასიკური ფორმაც, ამბობს შემდეგს:ძლიერი ეპისტემური სციენტიზმი - მეცნიერება არის ერთადერთი გზა ცოდნისკენ, გამართლებული რწმენისკენ, ან სხვა ეპისტემური სიკეთისკენ. სუსტი ეპისტემური სციენტიზმი - მეცნიერება არის საუკეთესო გზა ცოდნისკენ, გამართლებული რწმენისკენ, ან სხვა ეპისტემური სიკეთისკენ. ნაშრომში, მას შემდეგ რაც სციენტიზმის სხვადასხვა ასპექტს მიმოვიხილავ, განსაკუთრებულ ყურადღებას ვამახვილებ სციენტიზმის იმ ვერსიაზე, რომელსაც სუსტი ეპისტემოლოგიური სციენტიზმი ქვია. სციენტიზმის ამ ვერსიის ერთ-ერთი ფორმულირება, რომელსაც ფილოსოფოსი მოტი მიზრაჰი (2017) იცავს, ამბობს შემდეგს:“ყველა იმ ცოდნიდან რაც გვაქვს, მეცნიერული ცოდნა არის საუკეთესო ცოდნა“ (მიზრაჰი.2017.6.). ნაშრომში ჯერ ინფორმაციულად, შემდეგ კი კრიტიკულად განვიხილავ მიზრაჰის მიერ ამ პოზიციის გაგებას და დაცვას. კრიტიკული განხილვისას, მის პოზიციას, ვყოფ ორ ნაწილად. ამის შემდეგ, პირველი ნაწილის წინააღმდეგ, წამოვაყენებ სამ არგუმენტს, ხოლო მეორე ნაწილის განხილვისას, გამოვყოფ მის ერთ ფუნდამენტურ პრობლემას. ამ ყოველივეზე დაყრდნობით კი, დავიცავ იმ თეზისს, რომ მიზრაჰის მიერ სუსტი ეპისტემოლოგიური სციენტიზმის დაცვა, წარუმატებელია.

საკვანძო სიტყვები:სციენტიზმი, მეცნიერება, ფილოსოფია, ახსნა, ცოდნა.

Abstract

In this paper, I discuss concept of scientism. The term "scientism" is used in various non-identical and importantly different ways. Nevertheless, most popular and discussed version of scientism, is epistemological scientism. This version of scientism, has two following form: 1. strong epistemological scientism – „the methods of science are the only reliable ways to secure knowledge of anything". 2. Weak epistemological scientism – „methods of science are the best ways to secure knowledge of anything"(woundenberg.2023. 412.). this paper has two chapter. In the first chapter, I discuse essence of scientism. In pacticular I discusse many definition of scientism, general low, which help us give whrite definition of scientism, many errors, which occur when philosopher try to define scientism, its influence in XXI centery and so on. In the second chapter, I discusse how philosopher Moti Mizrahi (2017.1-21.) understand and defends weak epistemological scientism. In this chapter, I, criticly analyse mizrahis position and try to defend thesis that his defence of weak epistemological scientism, is unsuccessful.

Kew words: scientism, science, philosophy, explanation, knowledge.